

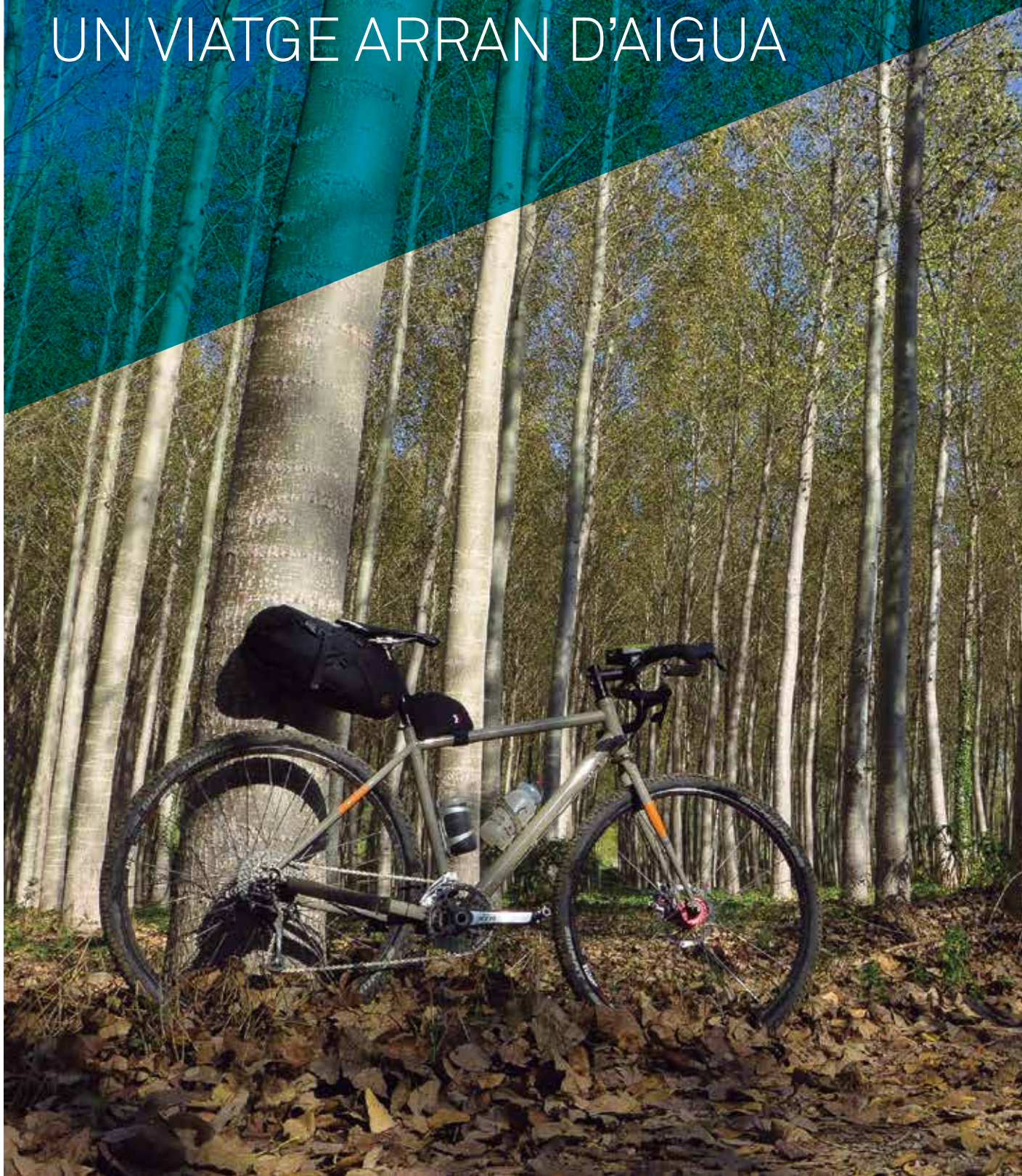
Cicloturisme

RUTA DEL TER

UN VIATGE ARRAN D'AIGUA

60

VERTEX

TEXT ELISEU T. CLIMENT

El riu Ter brolla discret. Al cor del Ripollès, a recer del Gra de Fajol i amb la presència important del Bastiments, inicia el seu recorregut cap a la Mediterrània. En poc més de 200 quilòmetres recull el testimoni de la diversitat paisatgística de Catalunya, com també dels usos del territori. Nosaltres, per terra i en bicicleta, l'acompanyem en la seva aventura.

És costum, i no deixen de sorgir propostes en aquest aspecte, posar en valor els cursos fluvials i aprofitar-los per a usos lúdics i turístics. Els navegables hi afegeixen el servei de vaixells per a petits creuers, a més de traçar itineraris paral·lels per terra, pensats per al ciclista i el caminant. L'emblema europeu, amb una factura solvent de feligresos, especialment durant els mesos d'estiu, és el Danubi. D'altres l'han pres com a exemple: el Rin o el Loira, per citar-ne dos dels grans. Tots ells proposen un viatge fluvial en sec, a peu o sobre dues rodes, en el qual no s'exigeix del practicant gaire forma física. Per això mateix hi conflueix un turisme familiar i d'oci (en qualsevol cas, poc esportiu) que troba en aquestes grans rutes una manera de viatjar còmoda, agradable i segura, per estar exempta de trànsit en la majoria del seu recorregut.

A l'Estat espanyol, alguns *caminos naturales* segueixen rius, tot i no comptar en general amb una infraestructura turística tan consolidada com la dels seus homòlegs europeus. A les ribes de l'Ebre, el GR-99 recorre 1.150 km, des del naixement fins a la desembocadura. I pel que fa als rius estrictament catalans, el Ter és l'únic que compta amb un itinerari d'envergadura, de cap a cap, fet que permet entendre la lògica territorial i copsar alhora la diversitat orogràfica del país. El Consorci del Ter és l'impulsor del projecte. L'ens, que representa 46 municipis de la conca del Ter amb la missió de conservar la conca fluvial com a eix de cohesió territorial, està treballant de valent des del 2005 en el Pla de Foment Turístic pel qual el Ter representaria un eix de mobilitat sostenible.

En aquest sentit, la Ruta del Ter aprofita la xarxa de camins existents, com també itineraris senyalitzats (GR i PR) i alguna via verda. El resultat, sobre el qual permanentment es duen a terme intervencions de millora del traçat i de la senyalització, és un viatge (o *microviatge*) apassionant, una perspectiva inèdita del condensat de diversitat geogràfica que és Catalunya. Visitarem les comarques del Ripollès, Osona, la Selva, el Gironès i el Baix Empordà, amb les seves particularitats paisatgístiques i culturals, i els diferents usos del territori.

Ara bé, no us en refieu: el Ter reclama esforç, perquè l'orografia és complexa i accidentada en la seva primera part. No cal dir que aquest és un viatge de plaer, però per la seva duresa fins al Pasteral, desaconsellable a un turisme familiar poc avesat al pedal. Perquè, malgrat discórrer aigües avall, la Ruta del Ter presenta pendents exigents i d'una intensitat per esprémer al màxim la força de les cames. Hi esteu preparats?

L'ITINERARI
VISITA LES
COMARQUES
DEL RIPOLLÈS,
OSONA,
LA SELVA,
EL GIRONÈS
I EL BAIX
EMPORDÀ.

Capvespre al curs baix del riu Ter.
FOTO / JUAN BÉCARES. CONSORCI DEL TER

1a ETAPA VALLTER > RIPOLL

L'etapa més fàcil i ràpida del recorregut, ja que tota la primera part fins a Camprodon transcorre per asfalt. Sense cap mena de dificultat tècnica, podrem arribar a Ripoll a hora per visitar el seu patrimoni o fer ús de tots els serveis (inclosa botiga de bicicletes) amb què compta la població.

LONGITUD: 46 km
DESNIVELLS: +526 m; -1.136 m

L'estació d'esquí de Vallter 2000, a 2.150 metres sobre el nivell del mar, és el punt de sortida de la variant cicloturista de la Ruta del Ter (el caminant començarà a la mateixa surgència del Ter, a tocar del refugi d'Ulldeter). Comencem amb el descens d'un dels ports més durs i emblemàtics de Catalunya. Haurérem d'anar amb compte amb els forts pendents de fins al 12%, els revolts tancats i el trànsit, encara que esporàdic, segons l'època

de l'any. Des d'aquesta talaia es pot contemplar bona part de Catalunya i, si la claredat atmosfèrica ho permet, fins i tot el massís de Montserrat. Engolim quilòmetres amb la convicció que la Ruta del Ter, un cop arribats al fons de la vall, es revestirà de la monotonia característica dels recorreguts fluvials. Res més lluny d'això. Deixem enrere Setcases i Vilallonga de Ter. Entrem a Camprodon per una de les obres més desproporcionades de la població, l'impactant passeig Maristany. Aquesta sumptuosa avinguda, amb una amplada similar a la del passeig de Gràcia de Barcelona, dóna fe del poder de la burgesia a principis del segle XX i les seves necessitats bàsiques quant a residència temporal d'estiu. Aprofitem l'ocasió per deambular pels carrers del casc antic, no sense abans haver fet un cop d'ull al pont medieval sobre el Ter. A uns centenars de metres de la sortida de Camprodon, sempre aigües avall, travessem la carretera i prenem un camí cimentat que evita la colònia Estebanell i posa rumb a Sant Pau de Segúries. Haurérem de parar atenció quan desemboquem, a poca distància de

la població, a la carretera principal, que ja no deixarem fins al cap d'uns quilòmetres. Aquesta via, si bé no és excessivament transitada, sí que és molt ràpida. Al cap de poc d'abandonar Sant Pau de Segúries, una pista ens torna a la tranquil·litat. Aquest punt és una de les darreres intervencions del Consorci del Ter, que treballa per millorar l'itinerari i trobar alternatives a les vies transitades. «Hem de parlar amb propietaris i ajuntaments», explica Ponç Feliu, gerent del Consorci del Ter, «perquè permetin passar la Ruta del Ter i, si s'escau, realitzar alguna intervenció de condicionament». És aquest el cas, on s'ha hagut d'obrir un camí pel marge dret del riu. I arribem a Sant Joan de les Abadesses. Si ens queden forces i temps, podrem desviar-nos per visitar el seu monestir romànic. D'aquí només ens quedarà davallar suaument per la Via Verda de la Ruta del Ferro fins a Ripoll. Abans, però, un bon lloc per fer una aturada són els voltants de l'antiga estació de ferrocarril on, a banda d'una àrea de pícnic, hi trobarem un bar, aigua i serveis.

LA RUTA DEL
TER APROFITA
LA XARXA
DE CAMINS
EXISTENTS,
COM TAMBÉ
ITINERARIS
SENYALITZATS
(GR I PR) I
ALGUNA VIA
VERDA.

2a ETAPA

RIPOLL > RODA DE TER

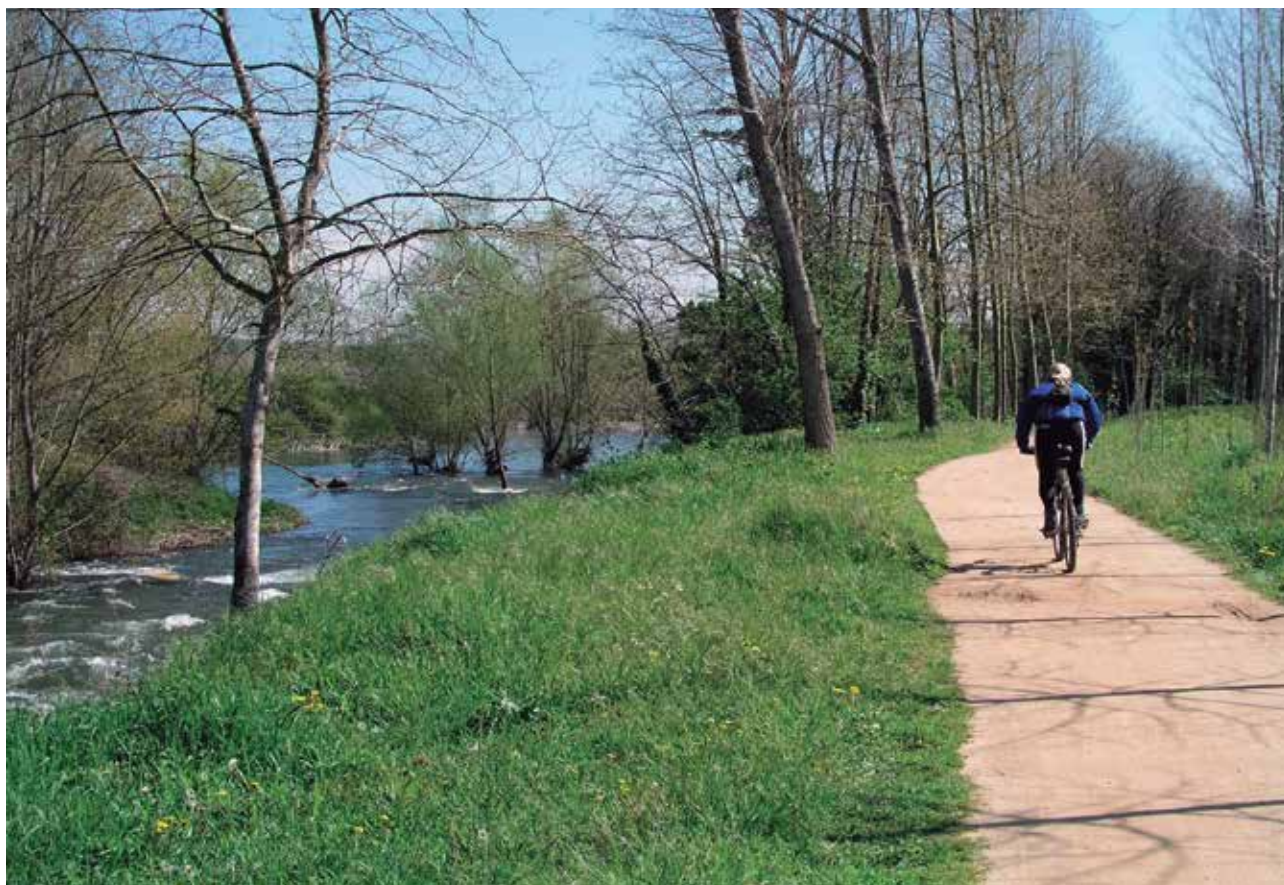
La ruta s'allunya del Ter per salvar la seva part més angosta i la carretera principal, avui transformada en autovia. Haurem d'afrontar pendents constants amb algun tram fort, que no ens abandonaran fins a Santa Maria de Besora.

LONGITUD: 48 km
DESNIVELLS: +653 m; -882 m

Ens acomiadem de Ripoll i travessem el Ter. Ens esperen alguns centenars de metres de soroll i vehicles al nostre pas pel carril-bici que discorre paral·lel a la C-17. Baixem a nivell del riu, el travessem de nou i seguim, ara sí, per pista de terra, que no trigarà a endurir-se en un pendent amb el terreny remogut. La pedra solta i la irregularitat ens dificultarà l'avançada. Però no patiu, ja que aquest tram se suavitzà ràpidament per mantenir un pendent moderat i d'anar fent. El silenci, enmig del bosc, es fa cada vegada més dens. La llunyania de poblacions i d'eixos de comunicació ens aboca a la inevitable solitud de la muntanya. El riu,

el nostra guia, també fa estona que l'hem perdut de vista. Finalment, ciment: la pista pavimentada que uneix Vallfogona del Ripollès amb Santa Maria de Besora. Pugem cap a Llaers on, si necessitem avituallar-nos, podrem recórrer a l'hostal-restaurant de la masia La Serra. Pel peu del castell de Llaers continuem baixant i pujant, entre prats i a l'espera de noves dificultats de l'etapa, les rampes dures del coll de Beví i la remuntada a Santa Maria de Besora. Atenció, a uns 80 m a l'esquerra, tot baixant per la carretera, però encara dins el poble, hi ha una font on podreu carregar aigua abans de llançar-vos per carretera fins a retrobar el Ter, a Sant Quirze de Besora. Aquí comença un dels moments més bonics de l'itinerari, amb la vista dels meandres i les corbes modelades pel pas de l'aigua. Acompanyats pel riu, de vegades a tocar-hi, passem de l'asfalt a la pista i d'aquesta al camí el qual, en algun tram, ens obliga a baixar de la bicicleta. El riu s'obre progressivament al paisatge ondulat entre Torelló, Manlleu i Roda de Ter, final d'etapa. No deixem de fer una passejada per Roda de Ter tot seguint la ruta literària de Miquel Martí i Pol, fill d'aquesta població.

Tram de la via verda entre Bescanó i Salt, al Gironès. FOTO / CONSORCI DEL TER

3a ETAPA**RODA DE TER > GIRONA**

Ens espera l'etapa més llarga, encara amb algunes dificultats sostingudes per salvar els darrers trams muntanyosos. Passarem a la vora del Collsacabra, flirtejarem amb les Guilleries i recorrerem els pantans de Sau i Susqueda, abans de desembocar a les llargues rectes de la Via Verda del Carrilet que ens menarà suauement fins a Girona.

LONGITUD: 69 km
DESNIVELLS: +531 m; -372 m

Pocs quilòmetres d'escalfament abans de la primera pujada. A la sortida de Roda de Ter, el riu dibuixa un seguit de meandres acusats i obligats per una orografia que s'estreny fins a crear estampes verticals i cingleres impossibles. L'itinerari evita aquests accidents, travessa turons i salva desnivells en una ascensió amb pocs moments de descans. Retrobem el Ter quan aquest esdevé presoner d'un sistema d'embassaments, el de Sau i Susqueda, que el detenen i l'encotillen. A uns centenars de metres de l'inici de la llarga pista (30 km) que recorre els pantans, un bar a l'esquerra de la carretera proporciona l'últim punt d'avituallament abans de sortir a l'eix viari entre Olot i Girona. La pista, amb l'aigua als nostres peus, s'allarga i s'allarga. Avancem lentament, perquè el nostre camí és sinuós i estret, amb un ferm sorrenc que obliga a la concentració. A la presa de Susqueda trobem de nou l'asfalt. Alguns revolts tancats i un ràpid descens ens donen esperances. Tot és breu; la carretera torna a planejar amb aquell grau imperceptible de pujada que només el ciclista pot notar en comprovar la resistència del pedaleig. Ara sí, finalment arribem al Pasteral i ens incorporem a la Via Verda. Torna el soroll de l'animadíssima carretera que uneix la capital de la Garrotxa i Girona. Hi discorrem paral·lels, sense abandonar-la fins al nostre final d'etapa. La ciutat ens espera i amb ella, una bona passejada pel seu casc antic.

Dades pràctiques

ACCÉS ►

Com que es tracta d'una ruta lineal, aconsellem agafar el tren (www.renfe.com) fins a Ripoll i des d'aquí un taxi fins a Vallter 2000. Disposeu dels contactes dels taxis a www.rutadelter.cat. Per a la tornada, si optem pel ferrocarril, des de la Gola de Ter haurem de desfer el camí fins a Flaçà (a uns 30 km). També es pot optar per l'autobús de línia (www.sarfa.com) des de Torroella de Montgrí. En aquest cas haurem de desmuntar la roda del davant i protegir manillar i pedals.

FOTO / ELISEU T. CLIMENT

Llibres, webs i tracks

Ruta del Ter. Seguint el curs del riu
Editorial Alpina - Consorci del Ter, 2009

Web oficial de la Ruta
www.rutadelter.cat

Ruta literària Martí i Pol (Roda de Ter):
www.mapaliterari.cat/ca/mapa/guia/13/miquel/ruta-literaria-miquel-marti-i-pol

Tracks actualitzats (novembre 2013)
www.gravel.cc/ruta-del-ter

A OSONA VOREJAREM EL
COLLSACABRA, FLIRTEJAREM
AMB LES GUILLERIES
I RECORREREM ELS PANTANS
DE SAU I SUSQUEDA.

SENYALITZACIÓ

La Ruta del Ter compta amb senyalització pròpia: un quadrat de color verd per a l'itinerari senderista i de color vermell per a l'itinerari cicloturístic, amb un dibuix que simbolitza una ona. Quan el quadrat integra tots dos colors, significa que aquell tram és compartit pels dos itineraris.

RECOMANACIONS

Porteu roba d'abric per als dies de muntanya, especialment per a la primera etapa, amb el descens des de Vallter 2000. Proveu-vos sempre d'alguna cosa de menjar i beure per tal de tenir reserves entre poblacions, en ocasions distants. Els finals d'etapa disposen de diverses opcions de pernoctació i restauració. Podeu consultar-les a la guia de la ruta i a www.rutadelter.cat

Des d'avui mateix,
tu decideixes el teu propi destí.
Viano MARCO POLO.

www.mercedes-benz.es

AUTOSUMINISTRES MOTOR, S.A. Concessionari Oficial Mercedes-Benz. Ctra. Berga, 2. Pol. Industrial Casa Nova. Tel.: 93 877 50 22.
08272 SANT FRUITÓS DE BAGES • Ctra. Barcelona-Puigcerdà Km. 66,3. Tel.: 93 881 44 33. 08500 VIC. • Ctra. La Pobra, 205. Tel.: 93 806 04 79.
08788 VILANOVA DEL CAMÍ. info.asm@mercedes-benz.es / www.asm.mercedes-benz.es

Consum combinat: de 7,2 a 12,1 L/100 km segons versions. Emissions: de 190 a 284 G/km segons versions.

Pedalant entre Sant Joan de les Abadesses i Ripoll. La Ruta del Ter coincideix amb la via verda de la Ruta del Ferro. FOTO / ELISEU T. CLIMENT

4a ETAPA

GIRONA > GOLA DE TER

L'últim tram d'aquest viatge navega per un espai rural obert, on les ondulacions s'aplanen amb el pas dels quilòmetres fins a assumir la perfecta horitzontalitat que ens portarà al mar. Un final de trajecte per al riu i per a nosaltres, marcat per l'aigua salada.

LONGITUD: 45 km
DESNIVELLS: +49 m; -110 m

El Ter, al seu pas per Girona, salva amb relativa dignitat els efectes de la ciutat. A diferència del seu afluent, l'Onyar, que li ha tocat patir l'encaixament entre habitatges acolorits del centre de la ciutat, el perifèric Ter ens ofereix una bona escapada de la ciutat per la riera dels Bullidors. Un corriol pla, a recer de l'arbrat, ens portarà a l'hospital Josep Trueta. En aquest punt, inevitablement haurem d'agafar la carretera N-IIa. Atenció, perquè rodem durant uns quilòmetres per la secció més transitada de tota la ruta. El Consorci del Ter està treballant en el disseny d'alternatives per evitar aquesta via principal i la perillosa cruïlla d'entrada a l'autopista. Al *track* que us podeu descarregar (vegeu

l'apartat final de l'article) hem inclòs la manera d'evitar aquesta cruïlla. La població de Medinyà ens torna a la tranquil·litat rural. Seguim per pistes en bon estat i carreteres veïnals fins a trobar-nos cara a cara amb el Ter en un dels seus passos més singulars: la passera de Colomers, un pontet sobre una presa, on les aigües són forçades a detenir el seu curs. Al cap d'una setmana de realitzar l'itinerari (novembre de 2013), un incendi va calcinar aquest racó. El temps haurà de treballar per restablir l'equilibri ecològic i la bellesa del lloc. Entre Colomers i Jafre, el riu descriu una de les seves últimes grans corbes. En aquesta geografia plana, els meandres del Ter s'estiren per formar una recta

66

Un dels pronunciatos meandres que dibuixa el Ter passat Sant Quirze de Besora, al nord d'Osona.

FOTO / ELISEU T. CLIMENT

Fotografia aèria del circ d'Ulldeter, allà on neix el riu.

FOTO / TONI LEÓN. CONSORCI DEL TER

LES PLANES
DEL BAIX
EMPORDÀ
TRANSFORMEN
ELS MEANDRES
DEL TER EN
UNA RECTA
QUE ES
DIRIGEIX
AL MAR.

Gola del Ter i illes Medes, final de trajecte.
FOTO / TONI LEÓN. CONSORCI DEL TER

de traç irregular, tremolós. Les pistes en un estat impecable, en sintonia i sincronia amb ell, l'imiten i el ritme del ciclista inevitablement en pateix les conseqüències. La lluita ara no és contra els accidents geogràfics, sinó contra la monotonia d'un pedaleig

rítmic, regular, rectilini; un ritme sord, que ens envaeix i que estira els quilòmetres. Per entretenir-nos, visitem alguna atracció patrimonial, com el pont medieval de Gualta amb les seves profundes roderes treballades pels milers de carros que hi degueren

passar quan estava en ús; o fem una parada al passeig de Torroella de Montgrí per avituallar-nos, abans d'enfilar els quilòmetres finals fins al mar.

Sèrie limitada de paravents **Wind**

Malles **Safor**

Mitjons alts amb barrera protectora antirascades reforçada i compressió lleugera (prototip en procés de prova)

Senderisme

Projecte d'I + D **Lurbel Beta**

Els esportistes del projecte d'I + D **Lurbel Beta** validen, proven i corregeixen els prototips abans que vegin la llum. Pots identificar-los pel tubular roig exclusiu del nostre equip.

www.lurbel.net

* Cecília Santamaría, campiona d'Espanya d'aquatló (cat. Cadet)